

Anam-bacım

Cəlil Məmmədquluzadə

© Cəlil Məmmədquluzadə “Əsərləri”.

Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası nəşriyyatı. Bakı —1967.

Üç cildə. İkinci cild.

“Molla Nəsrəddin” jurnalından. 19 may 1908-ci il. No 20

O qədər azadlıq ki, biz müsəlmanların arvad almaq və arvad boşamağında var, — heç bir özgə millətdə yoxdur; məsələn, bir övrət ki, bu gün mən onu aldım,— sabah da ixtiyarım var boşayam. Kefim istər saxlaram, kefim istər boşaram.

Dəxi bu aşkar bir işdir.

Elə belə də gərək olsun və azadlıq da məhz buna deyiblər, Kefim istəyir saxlayıram, kefim istəmir boşayıram və heç bir kəsin haqqı yoxdur mənə desin: “Niyə arvadını boşamırsan?”, yəni “niyə arvadını boşayırsan?”.

Və azadlıq da elə budur. Kefim istəyir saxlayıram istəmir boşayıram.

Amma nə cürsə, bizim içimizdə az ittifaq düşür ki, bir kişi övrətini boşamaq istəyəndə mərd-mərdanə desin ki, “mən səni boşayıram”. Çox vaxt görürsən ki, bir bəhanə ortalığa gəlir və axırda kişi övrəti o qədər incidir ki, övrət təngə gəlib, özü durub çarşovunu salır başına, gedir atası evinə. Əri də “şükr allaha”— deyib, gedir molla yanına və övrəti boşayır.

Bu da bəzi yerdə cürbəcür olur. Məsələn, Gəncədə bir kişi övrətindən doyanda belə bəhanə eləyir ki, məsələn, “mələm övrət mənim anamı söyür və məndən izn almamış həyatə çıxır” və bu bəhanəni əldə tutacaq edib övrəti beş-on gün salır kötəyin altına; axırda da övrət cana doyandan sonra çıxıb qaçır.

Bakının Sabunçu kəndində də bir özgə cür rəftar olunur; burada kişi övrət boşamaq fikrinə düşəndə iki dəst rəxti-xabı verir arvadın dalına ki, “flan flanın qızı, bunlar köhnəlib, apar atan evinə, təzəsini al gətir!” Xülasə, axırda övrət təşrif aparır.

Vladiqafqazda da lap özgə sayaq olur: burada bir müsəlman övrətindən zəhləsi qaçanda gecə-gündüz səy eləyir ki, övrət ölsün, yəni vəfat etsin. Söz yox oləndən sonra kişinin canı bilmərrə qurtanır.

İrəvanda, Naxçavanda və İran məmləkətində övrət almaq adət deyil; çünki buralarda həmişə və hər cür övrət siğə etmək mümkündür, müddəti də bir saat-dan üç ilə kimi. Nə cür meylin olsa, düzələr.

Bəli, bizlərdə övrəti boşamaq lazım olanda həmişə meydana bəhanə gəlir və halonki kişi övrəti boşamaqda muxtardır və o qədər azadlıq ki, biz müsəlmanlara verilib, millətlərin heç birinə verilməyib: Bugün damağım çəkdi aldım, sabah kefim istədi boşadım — vəssəlam! Burada nə kötək lazımdır, nə bihörmətçilik, nə də qeyri bir bəhanə.

Allah bərəkət versin: nə çoxdur molla! Boşa qoysun getsin!

Bizim məsləhətimiz.

Ancaq bu məsələdə biz belə məsləhət görürük: söz yox, dünyada nə qədər gözəl övrət olmuş olsa, onun ləzzəti çoxu-çoxu bir aydır. Elə ki, ikinci aya ayaq qoydu, dinməz-söyləməz övrəti çağır yanına, dur bir dəfə də onun alnından öp mehribanlıqnan ona de: “ay arvad, dəxi bundan sonra sən mənim anam-bacımsan, vəssəlam!”. Dəxi bundan savayı heç bir dava-mərəkə lazım deyil.

Qərəz, bizim məsləhətimiz budur.

Molla Nəsrəddin

Veb direktor: Betti Bleyer

Mətni yığdı: Nərgiz Abadi

Veb üçün hazırladı: Ülviyyə Məmmədova

AZERİ.org qoyuldu: sentyabr, 2003